

навчальному предметі потенцій світоглядного та морального характеру. Слід пам'ятати, що ми живемо і діємо у період глибинної перебудови типів економічної діяльності, що тягне за собою суттєві духовні перетворювання, докорінну перебудову всієї ієрархії мотивації. На вершині перебудови перебувають студенти-економісти, для яких необхідне усвідомлення допустимості, виправданості своєї діяльності з погляду існуючих етичних цінностей, необхідне розуміння форм поєднання дійової моралі з професійною діяльністю. Крім цього, необхідна корекція освітніх програм з економічних дисциплін, яка дозволить закласти фундамент здорового стабільного суспільства, бо одне тільки вивчення законів економіки, написання курсової роботи з методики її викладання не гарантують ні людині, ні суспільству блага, бо вони не опочуттєвлені, не гармонізовані єдністю душі та інтелекту.

О. П. ДМИТРЕНКО, ст. викладач кафедри німецької мови КНЕУ

**РОЛЬ ЛІНГВОКРАЇНОЗНАВЧОГО АСПЕКТУ
У ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ
(на матеріалі сучасної німецької мови)**

Комунікативна компетенція як кінцевий результат вивчення будь-якої іноземної мови передбачає не лише оволодіння відповідною мовною компетенцією, а й засвоєння колосальної позамовної інформації, такої необхідної для адекватного спілкування та взаєморозуміння. Засвоєння позамовної інформації неможливе без принципової тотожності основних відомостей про навколишню дійсність у комунікантів. Помітні відмінності у запасі цих відомостей у носіїв різних мов визначаються різними матеріальними та духовними умовами існування відповідних народів і країн, особливостями їхньої історії, культури, суспільно-економічного устрою, політичної системи. Звідси — нагальна потреба глибоких знань специфіки країни або країн, мова або мови яких вивчаються. Як відомо, існує два способи засвоєння позамовної інформації:

1. *Тематичний*, за яким дані історії, географії, державного устрою, культури та інших аспектів систематизуються за відповідними темами і повідомляються студентам.

2. *Філологічний*, за яким країнознавча інформація одержується студентами із самих іноземномовних структур — слів, словосполучень, фразеологічних одиниць, речень, фрагментів текстів та цілих текстів із творів художньої літератури та публіцистики, які зовсім не стосуються країнознавчої проблематики. Отже, філологічний спосіб впливає з конкретних одиниць іноземної мови і реалізується виключно в процесі навчання мовлення на цій мові.

Якраз мовні та мовленнєві елементи з країнознавчою спрямованістю є суттєвими особливостями, незнання яких знижує комунікативну компетенцію студентів.

Дослідити названі засоби мови та мовлення, систематизувати їх і подати їх у оптимальній для навчання формі є завданням країнознавчого мовознавства. Варто наголосити на лінгвістичній основі країнознавчого аспекту у викладанні іноземних мов, які є складними, багатогранними і потребують всебічного вивчення. Країнознавчо орієнтоване мовознавство досліджує одиниці мови та мовлення з денотативною спрямованістю на явища, які є типовими для країни і народу, мова якого вивчається, і які не характерні для країни та мови самих студентів. Країнознавча значущість одиниць мови та мовлення може оцінюватися з двох позицій:

- 1) за їхнім навчально-виховним значенням;
- 2) за їхнім комунікативним значенням.

Обидва ці види країнознавчої значущості є взаємозв'язаними. Найяскравіше та найповніше форма країнознавчої значущості виявляється в тих випадках, коли весь план змісту іншомовної одиниці цілком відбиває специфічне явище соціально-економічної, суспільно-політичної, культурної та інших боків життя відповідного народу. Слова-реалії, які позначають характерне для певної країни явище та поняття, мають чітко марковане лексичне або фразеологічне значення. Незнання цих та подібних одиниць лексики, в яких національно-специфічний елемент збігається з лексичним значенням, є серйозною перешкодою для комунікації.

У сфері фразеології країнознавча специфіка виявляється надто чітко, у ній віддзеркалюється своєрідність побуту та життя народу, вона конденсує весь складний комплекс культури та психології даного народу, неповторний спосіб його образного мислення. ФО з відповідним країнознавчим коментарем можуть бути джерелом цікавої та корисної інформації. Суттєві для країнознавчого плану елементи фразеологічної семантики можуть виявлятися на трьох різних рівнях плану змісту ФО:

1. У сукупному фразеологічному значенні словесного комплексу, наприклад: *die braune Pest* — фашизм (коричнева чума); *die Stunde Null* — 1945 рік (початок нового політичного розвитку в Німеччині).

2. У значенні окремих лексичних компонентів ФО, наприклад: *mit j-m Faktur reden* — прямо у вічі висловити свою думку (слово *Faktur* означало так званий німецький чи готичний шрифт, звідси *Faktur reden* означало *deutsch reden*); *etwas auf Heller und Pfennig bezahlen* — заплатити точно і повністю.

3. У прямому значенні сукупного словесного комплексу, в якому відображається

національно специфічна ситуація, що лежить в основі образно-переносного значення ФО, наприклад: *bei j-m in der Kreide stehen* — заборгувати кому-небудь (від звичаю шинкарів записувати борги крейдою на спеціальній дошці).

ФО з національно специфічним змістом знайомлять студентів з низкою важливих сфер історії країни, національної культури, побуту, економіки та ін. Розкриття мотивації ФО підвищує рівень володіння ними з синхронної точки зору, що є дуже важливим для навчального процесу. Країнознавча інформація забезпечує рецепцію, тобто адекватне (а не дослівне) розуміння розмовної та письмової мови.

Оскільки в межах однієї невеликої статті неможливо продемонструвати все багатство країнознавчо орієнтованих ФО, обмежимося лише деякими прикладами сфери економіки. У сучасній німецькій мові є чимало ФО, основним компонентом яких є назви різних грошових одиниць, що були в обігу на території Німеччини в різні періоди її історії: Pfennig, Groschen, Heller, Deut, Dreier, Sechser, Kreuzer, Taler, Mark, Nickelstück.

Назви грошових одиниць є реаліями країни, мова якої вивчається. Справедливо зазначимо, що валюта, грошова одиниця настільки тісно пов'язані зі своєю країною, що, здається є, подібно гербу, її своєрідним символом. Наприклад, *jeden Pfennig dreimal umdrehen* — бути заощадливим, берегти кожну копійку; *keinen Pfennig wert sein* — бути не вартим і ламаної копійки; *alle Menschen mit der gleichen Elle messen (wollen)* — стригти всіх під один гребінь (*die Elle* — старовинна міра довжини для тканини, причому в Німеччині існувало 132 варіанти цієї міри).

Отже, ФО можуть бути джерелом цікавої країнознавчої інформації, вони є частиною фонових знань культурно-мовної спільноти. Показником актуальності у масовій свідомості країнознавчо орієнтованих фразеологізмів є їхнє широке вживання в публіцистиці і в художній літературі. Вони використовуються учасниками комунікативного акту для збільшення ємності висловлювання (натяк виражає іноді більше ніж довга промова), утворюють підтекст мовлення і виражають емоційні та естетичні позиції мовця.

Використання ФО з країнознавчо орієнтованим значенням має, безперечно, велике значення і сприяє кращому оволодінню іноземною мовою, розширює знання про неї та особливості її функціонування. Окрім того, ФО є додатковим джерелом країнознавчих знань.

Ю. М. ДРУЗЬ, канд. пед. наук, **Г. М. ДРУЗЬ**, канд. пед. наук, доцент кафедри іноземних мов факультету маркетингу КНЕУ

УДОСКОНАЛЕННЯ ПРОФЕСІЙНОГО РІВНЯ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ